

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pieaugušo izglītības mērķi un to pārvaldības scenārijs Latvijā

Starptautiska zinātniska konference
“Izaicinājumi pieaugušo izglītības kvalitātes pilnveidei”

2017.gada 30.maijs, Rīga

Eiropas Savienības fondu Darbības programmas «Izaugsme un nodarbinātība»
8.4.1. specifiskā atbalsta mērķa «Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci» Eiropas Sociālā fonda projekts «Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide» (projekta Nr. 8.4.1.0/16/I/001)

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pieaugušo izglītības mērķi no darba tirgus perspektīvas

VIRSMĒRKĪS

Cilvēkkapitāla stiprināšana, pieaugušo izglītības sistēma, kas spēj ātri pielāgoties tirgus vajadzībām.

MĒRĶI

1. Izglītības sistēmai nepieļaut mazkvalificēto darbinieku skaita pieaugumu
(*vispārējās vidējās izglītības beidzēji, kas neturpina mācības*)

2. Samazināt mazkvalificēto darbinieku skaitu
31% darbaspēka 2016.gadā ⇒ 20% darbaspēka 2020.gadā

3. Nodrošināt darbiniekus perspektīvajām tautsaimniecības nozarēm (RIS3)

NOZARES (RIS3 KONCEPTS)

- **TRADICIONĀLĀS TAUTSAIMNIECĪBAS NOZARES** (Kokapstrāde, Pārtikas rūpniecība, Ķīmija un farmācija, Mašīnbūve, Elektronika)
- **NĀKOTNES IZAUGSMES NOZARES** („Viedie materiāli, tehnoloģijas, un inženiersistēmas” un „Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas”)
- **NOZARES AR NOZĪMĪGU HORIZONTĀLO IETEKMI** (“Energiefektivitātes risinājumi un tehnoloģijas”, “Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas”, Zinātne)
- **BIZNESĀ PAKALPOJUMI** (Tranzītpakalpojumi/loģistika, Biznesa centri)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pieaugušo izglītības nacionālais ietvars

• Likumdošana

Izglītības likums:

- 7.pants 5.punkts nosaka pieaugušos par vienu no izglītības mērķa grupām
- 17.pants 22.punkts (pašvaldība) “īsteno politiku pieaugušo izglītībā, nodrošina piešķirtā finansējuma sadali un uzraudzību pār finanšu līdzekļu izlietojumu”
- 59.panta 6.punkts „valsts finansiāli atbalsta pieaugušo izglītību”
- Pārejas noteikumu 30.pants attiecībā uz valsts finansiālo atbalstu pieaugušo izglītībai 59.pants stājas spēkā ne vēlāk kā 2017.gada 31.decembrī

Likums par pašvaldībām:

- 15.pants pašvaldību autonomā funkcija ir sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu

• Plānošanas dokumenti

Izglītības attīstības pamatnostādnes

2014. – 2020.gadam

(Saeimā apstiprināts 22.05.14.):

- paplašināt kvalitatīvu izglītības piedāvājumu;
- pilnveidot normatīvo regulējumu;
- nodrošināt efektīvu resursu (t.sk. finanšu) pārvaldi, izmantojot esošās infrastruktūras iespējas;
- izstrādāt pieaugušo **izglītības sniedzēju kvalitātes nodrošināšanas veidus**

Stratēģija “*Eiropa 2020*” un “*ET 2020*”

Latvija izvirzījusi mērķi līdz 2020.gadam sasniegt 15 % pieaugušo iedzīvotāju, kas iesaistīti izglītības pasākumos

Pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanas plāns 2016. – 2020. gadam

(Ministru kabineta 05.05. 2016. rīkojums Nr. 287)

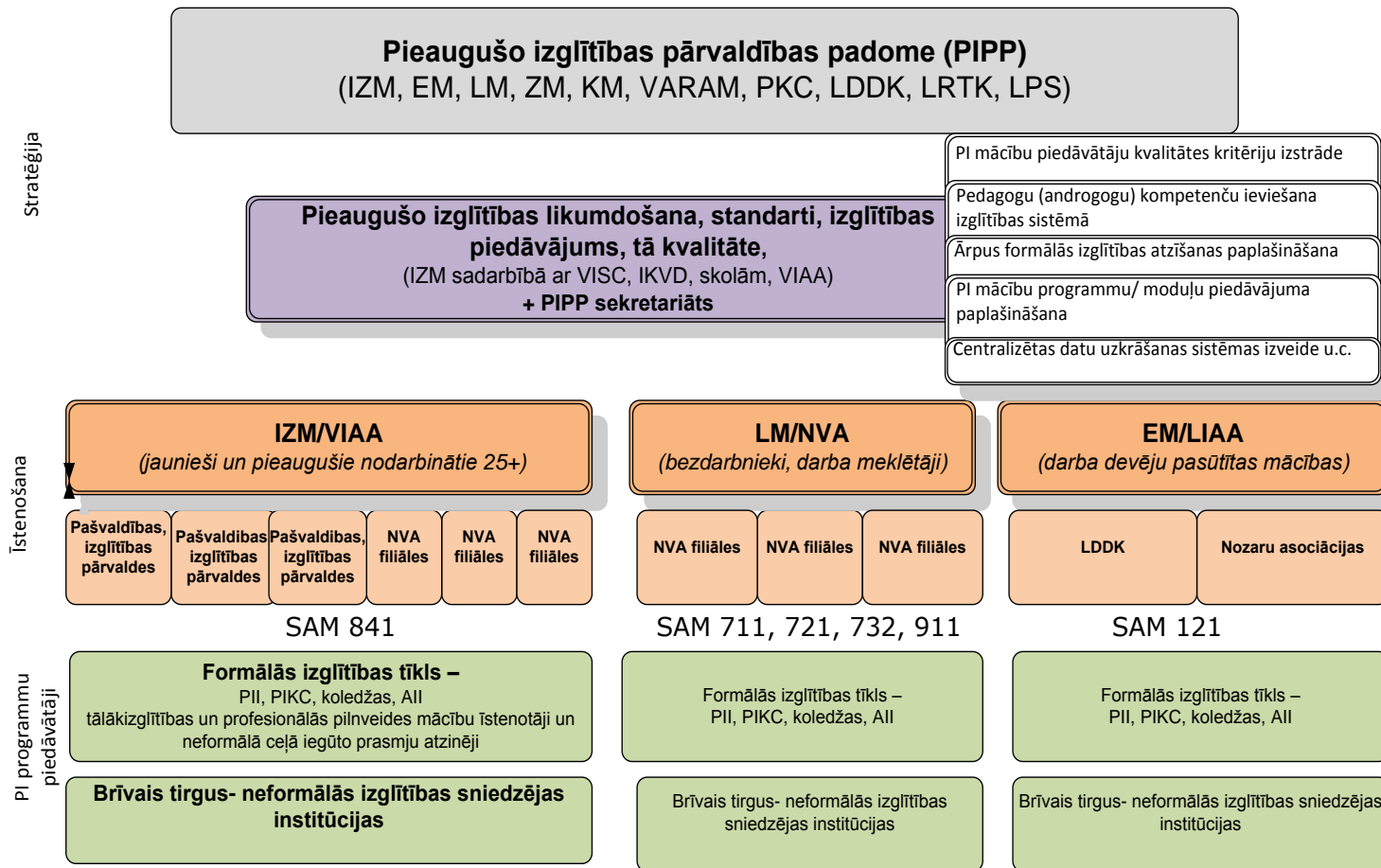
- vienotas un ilgtspējīgas pieaugušo izglītības sistēmas izveide;
- dalītās un konkrētās atbildības un nozaru politiku mijiedarbības nodrošināšana;
- pieaugušo izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšana iedzīvotājiem

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pieaugušo izglītības pārvaldības modelis

Pieaugušo izglītības pārvaldības modelis

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eiropas Sociālā fonda projekts «Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide»

Projekta mērķis ir pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci, lai laikus novērstu darbaspēka kvalifikācijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam, veicinātu strādājošo konkurētspēju un darba produktivitātes pieaugumu.

Projekta īstenošanas laika periods: **2017.gada 1.janvāris – 2022.gada 31.decembris**

Plānotais kopējais projekta finansējums – **25 353 413 EUR**

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Projekta mērķa grupa

Nodarbinātie vecumā no 25 gadiem, t.sk.:

- ✓ ar zemu izglītības līmeni,
- ✓ ar izglītību specialitātē, kurā vērojams darbaspēka trūkums,
- ✓ ar izglītību specialitātē, kurā cilvēkresursu piedāvājums pārsniedz pieprasījumu

Prioritārs atbalsts sociālā riska grupu nodarbinātajiem, tostarp nodarbinātajiem vecumā no 45 gadiem, kas strādā profesiju klasifikatora 5., 7., 8. un 9.pamatgrupas profesijās, kā arī nodarbinātajiem vecumā no 50 gadiem, kas 7.3.2. specifiskā atbalsta mērķa "Paildzināt gados vecāku nodarbināto darbspēju saglabāšanu un nodarbinātību" projekta ietvaros saņēmuši rekomendāciju profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides vai neformālās izglītības programmas apguvei, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Sasniedzamie rādītāji

36 225 nodarbināto personu, kuras saņēmušas atbalstu mācībām projektā:

- ✓ ar zemu izglītības līmeni – **12 130**
- ✓ izņemot nodarbinātos ar zemu izglītības līmeni – **24 095**

22 979 nodarbināto personu, kuras pilnveidojušas kompetenci pēc dalības mācībās:

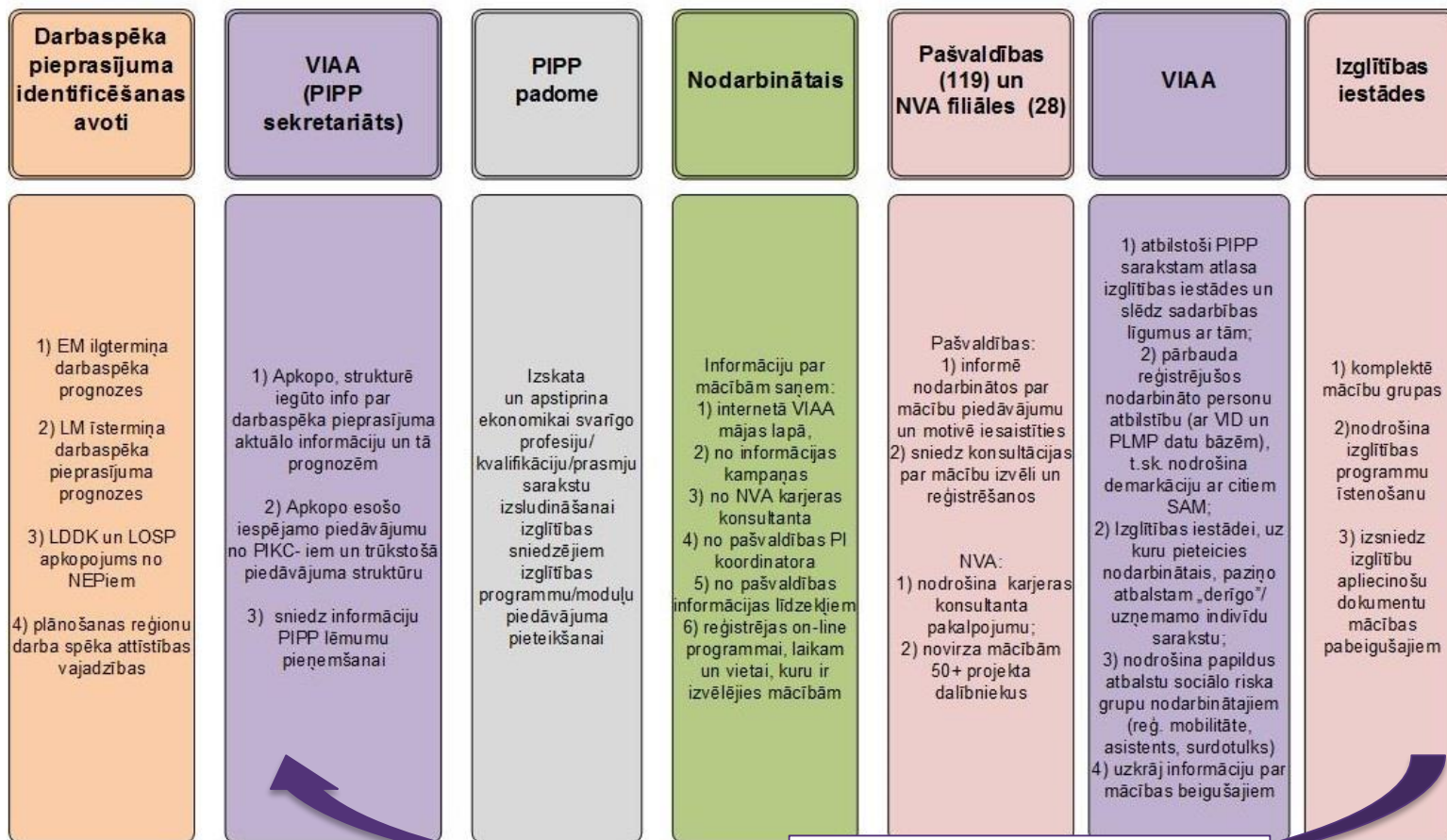
- ✓ ar zemu izglītības līmeni – **9 317**
- ✓ izņemot nodarbinātos ar zemu izglītības līmeni – **13 662**

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Nodarbināto profesionālās kompetences pilnveides īstenošanas shēma

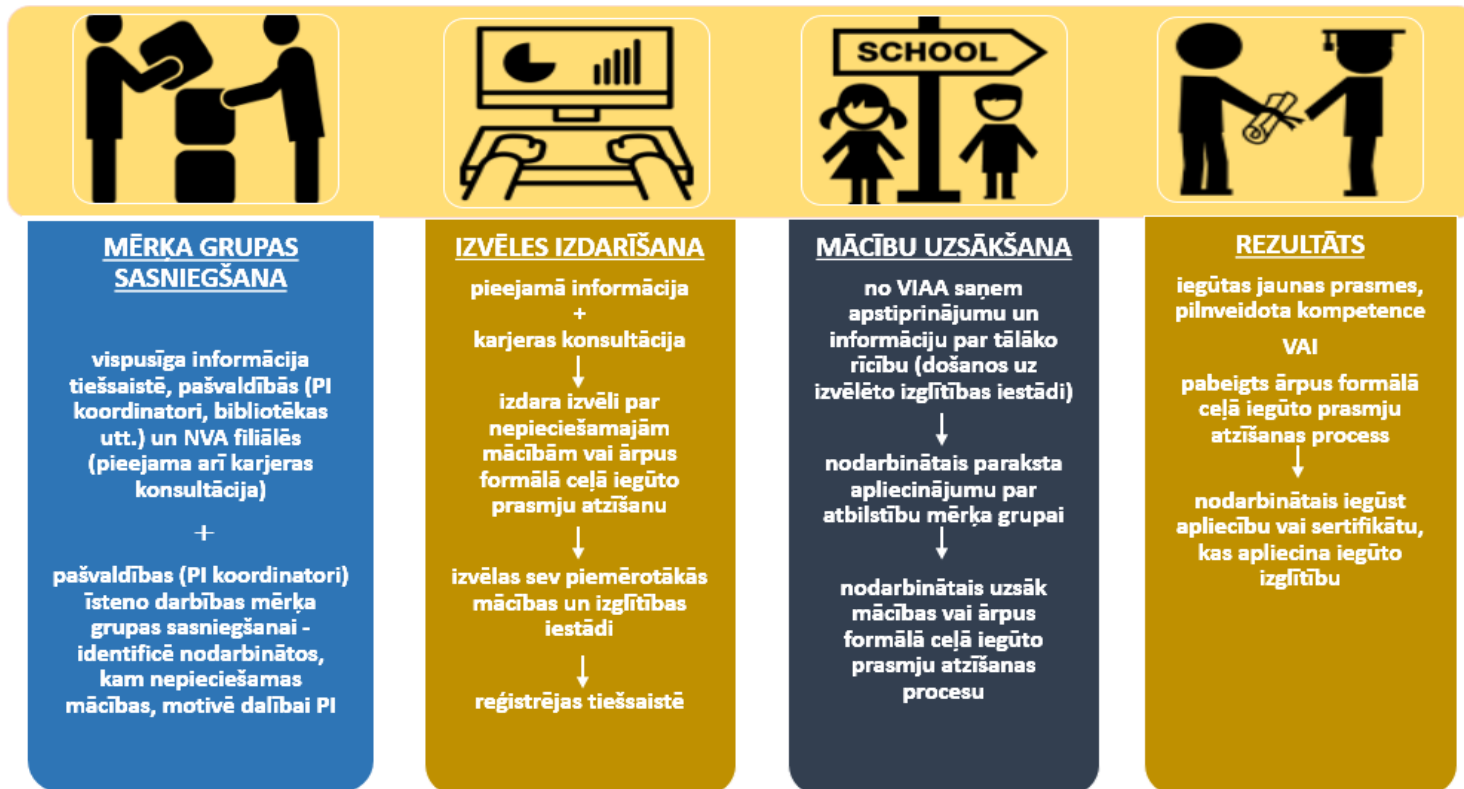

Privāto izglītības sniedzēju piedāvājums, PIKCu īso programmu un moduļu piedāvājums

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Nodarbinātās personas ceļš līdz mācībām

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Sadarbības partneri un atbalstāmās darbības

Sadarbības partneri	Atbalstāmās darbības
Pašvaldības (piesaista pieaugušo izglītības koordinatoru)	Mērķa grupas informēšana un piesaiste dalībai projektāMācību vajadzību apkopošana un atgriezeniskā saite ar VIAA;Informēšana par karjeras konsultanta pakalpojumiem;
Izglītības iestādes	Profesionālās tālākizglītības programmu īstenošana;Profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana;Neformālās izglītības programmu īstenošanaAtbalsts ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanai
Nodarbinātības valsts aģentūra	Atbalsts karjeras konsultanta pakalpojumiem;Mērķa grupas informēšana un piesaiste dalībai projektā

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Projekta ieviešanas gaita (I)

Profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides un neformālās izglītības programmu īstenošana:

- ✓ Pieaugušo izglītības pārvaldības padome (PIPP) ir noteikusi 4 prioritārās nozares, kuru vajadzības tiek ņemtas vērā, veidojot pirmreizējo mācību piedāvājumu nodarbinātajiem Projektā
- ✓ Ar pašvaldību atbalstu un iesaistot Nozaru ekspertu padomes ir apkopoti mācību vajadzību saraksti 4 prioritārajās nozarēs
- ✓ Līdz ko PIPP apstiprinās mācību vajadzību sarakstus, VIAA izsludinās izglītības iestāžu atlasu
- ✓ Izvērtējot izglītības iestāžu piedāvātās izglītības programmas, tiks sastādīts mācību piedāvājums
- ✓ Publicējot mācību piedāvājumu, nodarbinātās personas tiks aicinātas veikt izvēli un pieteikties mācībām

Karjeras konsultanta pakalpojumi:

- ✓ Ir uzsākts starpresoru vienošanās slēgšanas process par Nodarbinātības valsts aģentūras iesaisti Projektā, lai nodrošinātu karjeras konsultanta pakalpojumu pieejamību 28 NVA filiālēs

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Projekta ieviešanas gaita (II)

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana:

- ✓ PIPP ir apstiprinājusi 4 prioritāro nozaru kvalifikāciju sarakstu
- ✓ Saraksts tiks publicēts, aicinot nodarbinātos izmantot iespēju iegūt kvalifikāciju

Papildu atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļauto nodarbināto iedzīvotāju iesaistei mācībās:

- ✓ Būs pieejams finansiāls atbalsts asistenta vai surdotulka pakalpojumiem nodarbinātajiem ar invaliditāti
- ✓ Būs pieejams finansiāls atbalsts reģionālajai mobilitātei nodarbinātajiem, kam piešķirts maznodrošinātas vai trūcīgas personas statuss

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Projekta ieviešanas gaita (III)

Mērķa grupas informēšana un piesaiste dalībai projektā:

- ✓ Tiks organizēta informatīva kampaņa medijos, ir izsludināts iepirkums. Svarīga loma arī pašvaldībām
- ✓ Ir uzsākta pašvaldību iesaiste projektā, lai nodrošinātu PI koordinatoru darbību

Informācijas sistēmas pieaugušo izglītības īstenošanas atbalstam attīstība un uzturēšana personu reģistrēšanas un datu uzkrāšanas nodrošināšanai

- ✓ Izsludināts iepirkums un norit saņemto piedāvājumu vērtēšana
- ✓ Pirmajā mācību ciklā pieteikšanās mācībām noritēs bez sistēmas starpniecības

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pieaugušo izglītības koordinators

Lai nodrošinātu **nodarbināto personu informēšanu un sekmētu to iesaisti mācībās, pašvaldības** izvirza pieaugušo izglītības koordinatoru (**PI koordinators**) un nodrošina tā darbību savā teritorijā.

PI koordinatora uzdevumi:

- ✓ informatīvā atbalsta sniegšana nodarbinātajām personām par dalības iespējām Projektā;
- ✓ mērķa grupas identificēšana, uzrunāšana un konsultēšana par mācību iespējām Projektā;
- ✓ mērķa grupas personu aktivizēšana un motivēšana iesaistei mācībās, nepieciešamības gadījumā novirzot karjeras konsultācijām;
- ✓ atbalsta sniegšana mācību piedāvājuma izvēlē un reģistrācijai mācībām.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Izglītības iestāžu atlase

PIPP nosaka mācību jomas

(apstiprina izglītības programmu grupas un neformālās izglītības ceļā apgūstamās sociālās un profesionālās pamatprasmes)

VIAA mājaslapā **tiek izsludināts uzaicinājums** izglītības iestādēm iesniegt PIPP noteiktajam atbilstošu piedāvājumu (satur arī detalizētu informāciju par pieteikšanās kārtību (t.sk., pieteikumu veidlapas), izglītības iestāžu atlases kritērijiem un izvēles kārtību, kā arī izglītības programmu īstenošanas nosacījumiem)

VIAA izstrādā izglītības iestāžu izvēles nolikumu un **izveido piedāvājumu vērtēšanas komisiju**, kas veic saņemto pieteikumu administratīvo vērtēšanu:

- ✓ vērtē tikai tos piedāvājumus, kas iesniegti izsludinājumā noteiktajā termiņā;
- ✓ vērtē piedāvājuma noformējuma atbilstību un atlases dokumentu atbilstību;
- ✓ izglītības iestāde tiek izslēgta no turpmākās dalības konkrētajā atlasē un piedāvājums tālāk netiek vērtēts, ja nav iesniegts kāds no nolikumā norādītajiem dokumentiem vai to saturs neatbilst nolikuma prasībām.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Komisija veic pieteikumu kvalitatīvo vērtēšanu, tai skaitā pārlicinoties par
atbilstību 8.4.1. SAM īstenošanas noteikumos noteiktajām prasībām:

Ministru kabineta 15.07.2016. noteikumi Nr.474 13.punkts (plānoti grozījumi)

<https://likumi.lv/ta/id/283669-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-8-4-1-specifiska-atbalsta-merka-pilnveidot-nodarbinato-personu-profesionalo>

VIAA ar atlasītajām izglītības iestādēm slēdz sadarbības līgumu

Izglītības iestāde saskaņā ar sadarbības līguma nosacījumiem un atbilstoši mācību līgumā atrunātajam nodrošina izglītības programmas īstenošanu

Izglītības iestādes saņem finansējumu par izglītības programmas īstenošanu, ja persona sekmīgi pabeidz mācības (vienas vienības izmaksu princips)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Plānotais projekta kalendārs 2017.gadā

Nr.	Aktivitāte	Jan.	Feb.	Marts	Apr.	Maijs	Jūn.	Jūl.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1.	Mācību piedāvājumu izveide un saskaņošana Pieaugušo izglītības pārvaldības padomē												
2.	Izglītības iestāžu pieteikšanās mācību nodrošināšanai												
3.	Elektroniskas informācijas sistēmas izstrāde mācību publicēšanai un personu reģistrēšanās organizēšanai												
4.	Nodarbināto personu pieteikšanās mācībām												
5.	Mācību norise												
6.	Sadarbības līgumu slēgšana ar pašvaldībām un pieaugušo izglītības koordinātoru piesaiste un darbība												

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Tālākā rīcība

1. PI piedāvājuma tapšanas procesā aktīvi iesaistīt EM speciālistus un darba devējus, nodrošinot pēc iespējas precīzāku piedāvājuma saskaņošanu ar darba tirgus vajadzībām un iestrādājot efektīvākas darbaspēka uzlabošanas stratēģijas.
2. EM/IZM/LM īstenot ilgtspējīgas un vispusīgas pieaugušo izglītības sistēmas tālākās attīstības politiku, vēršot uzmanību uz privātā sektora un izglītības iestāžu motivācijas mehānismiem, kas veicinātu privātā sektora finansējuma palielināšanu.
3. Sadarbībā ar FM pārskatīt valsts profesionālo izglītības iestāžu finansēšanas kārtību, lai motivētu tās iesaistīties PI

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Svarīgākie SAM 8.4.1. īstenošanas aspekti un izaicinājumi

1. Eiropa 2020 mērķis un šī SAM pamatojums – sasniegt 15% pieaugušo iesaistes tālākizglītībā, **nav Latvijai motivējošs** (pēc CSP datiem 2011.g. 32 % iedzīvotāju 25–64 gadu vecumā piedalījās formālajā un neformālajā tālākizglītībā. 26 % apguva zināšanas sociālajās zinātnēs, komerczinībās un tiesībās, 15 % – veselības aprūpē un sociālajā labklājībā, 13 % – pakalpojumos, 11 % – pedagogu izglītībā un izglītības zinātnēs, 10 % – humanitārajās zinātnēs un mākslā. Apgūt jaunas prasmes inženierzinātnē, ražošanā un būvniecībā izvēlējās 8 % iedzīvotāju, bet dabaszinātnēs, matemātikā un IT – 7 %.)
2. DP un MK uzstādījums no kopējā apmācāmo skaita (38 627 strādājošie) 33% (12 934) atbalsta veltīt nodarbinātajiem ar zemu izglītības līmeni, kā arī priekšroku dodot nodarbinātajiem 5., 7., 8. un 9. pamatgrupas profesijās
3. Ar pašvaldību iesaisti sasniegt 45+ sociāli pasīvos, mazapmaksātajās profesijās strādājošos un nemotivētos nodarbinātos (zemais izglītības līmenis!)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Svarīgākie SAM 8.4.1. īstenošanas aspekti un izaicinājumi

4. PIKC iesaistes formālo un finansiālo šķēršļu mazināšana, motivācijas radīšana
5. VID datu pieejamība par darba atalgojumu, kas identificējams atsevišķi no citiem ienākumiem – monitoringam
6. Tautsaimniecības pieprasījuma ieguve un izvēle mācību piedāvājuma modelēšanai
7. Nozaru ekspertu padomju sekmes nozaru pieprasījuma formēšanā
8. Pieprasījuma mēroga izvēle (*micro vs macro*) – pašvaldību, plānošanas reģionu, nozaru līmenis?
9. Augstskolu iesaiste
10. Aktīvāki būs jau izglītotie un stabilās darba vietās strādājošie – jādozē atbalsts, mazinot ātras atbalsta izsmelšanas risku vai nē?

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Kontaktinformācija

Projekta atbildīgā amatpersona:

Dita Traidās – VIAA direktore, Tālrunis: 67814334
dita.traidas@viaa.gov.lv

Projekta vadība un koordinēšana:

Elīna Purmale-Baumane -
Profesionālās izglītības projektu departamenta
direktore
Tālrunis: 67854775
elina.purmale-baumane@viaa.gov.lv

Ingus Zitmanis – Pieaugušo izglītības pārvaldības nodaļas vadītājs
Tālrunis: 67854771
ingus.zitmanis@viaa.gov.lv